

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
МОВНИЙ ВІДДІЛ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖВУЗІСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ ЗАОЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МЕТОДИКА ТА СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

29 листопада 2022 року

Харків 2022

УДК 378.147

Затверджено рішенням мовного відділу Національної академії Національної гвардії України (протокол № 6 від 02.12.2022)

Організаційний комітет:

Володимир ЛЮТИЙ, начальник мовного відділу Національної академії Національної гвардії України, підполковник (голова).

Ілля ЯЩЕНКО, заступник начальника мовного відділу-начальник служби мовної підготовки мовного відділу Національної академії Національної гвардії України, підполковник.

Дмитро ОДЕРІЙ, викладач мовного відділу Національної академії Національної гвардії України, капітан.

Тези доповідей міжвузівської науково-методичної заочної конференції «Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти». Харків: Національна академія Національної гвардії України, 2022. 85с.

До збірника увійшли тези доповідей міжвузівської науково-методичної конференції «Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти» (29 листопада 2022 р.). Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів філологічних та педагогічних спеціальностей.

Тези доповідей відтворені з авторських оригіналів.

За достовірність представлених матеріалів, дотримання авторського права, точність цитування, граматичні та стилістичні помилки відповідальність несуть автори.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ № 1. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ: НОВІТНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.

Кобринець О.С.

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПРОЦЕСІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ 6-9

Павлова О.О.

МЕТАПРЕДМЕТНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ 9-13

Радченко І.Б.

ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ІНТЕРАКТИВНИХ РЕСУРСІВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 13-16

Романова О.О.

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 17-20

Сергієнко М.С.

РОЗВИТОК ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ 20-22

Сухова А.В.

ПЕРЕВАГИ ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ 23-25

Пилаєва Т.В.

ФОРМУВАННЯ М'ЯКИХ НАВИЧОК НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У КУРСАНТІВ 25-28

РОЗДІЛ № 2. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ.

Величко В.А.

ПРОЄКТНА МЕТОДИКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 29-31

Zhurba V.

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL SKILLS OF FUTURE SPECIALISTS 31-34

РОЗДІЛ №1 МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ: НОВІТНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

УДК 371

Кобринець Ольга Станіславівна
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, Харків

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПРОЦЕСІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ

У наші часи вивчення іноземних мов потрібно розглядати у тісному взаємозв'язку з поняттям міжкультурної комунікації. Процеси глобалізації, а до того ж міжнародні конфлікти, в епіцентрі яких ми опинилися наразі, спонукають нас до постійних і як ніколи регулярних контактів з представниками інших культур та традицій, носіями іноземних мов. Наші співвітчизники, вимушено і без належної підготовки опинившись за кордоном, починають вивчати іноземну мову та пристосовуватися до нових умов життя, адаптуватися то незвичних норм та правил поведінки. І там вони зіштовхуються з багатьма труднощами (влаштування побуту, безробіття, незнайомий уклад життя, інші традиції), що часто призводить до культурного шоку і до того ж ускладнюється незнанням мови країни, в якій вони опинилися. Ці сумні сучасні реалії демонструють нам усім, наскільки важливо опанувати іноземними мовами під час навчання в університеті та володіти хоча б мінімальною країнознавчою інформацією про місцевості, в яких говорять цією мовою.

Навчання іноземним мовам – це процес, у якому є дві відповідальні сторони: викладач та студент. Їхнє свідоме ставлення до процесу навчання є запорукою ефективного результату. Звичайно, головуюча роль у цьому процесі належить саме викладачу, який повинен стати провідником у новий світ, нову культуру та навчити мові як реальному та повноцінному способу комунікації і навіть як професійному інструменту.

Попит на вивчення іноземних мов значно підвищився за останні десятиріччя і викладачі іноземних мов усвідомили, що процес викладання

іноземних мов потребує новітніх, більш ефективних для засвоєння методів навчання. Спеціалісти наголошують насамперед на комунікативному та дійовому методах, які зарекомендували себе як найбільш функціональні та практичні.

Зважаючи на усе вище зазначене стає зрозумілим, що вивчити іноземну мову не є достатнім у сучасних реаліях. З одного боку, треба чітко розуміти, про що каже співбесідник, який зміст він вкладає у вербальне вираження своїх думок (завдяки опануванню граматики та лексичного запасу), а з іншого, треба розуміти і невербальне супроводження процесу комунікації: мову жестів і рухів, пози, міміку, усвідомлювати дистанційні норми між суб'єктами комунікації, правила етикету, культурні та релігійні (звичаї, ритуали) особливості поведінки носіїв цієї мови. Все це знаходиться у площині міжкультурної комунікації.

В одній із наших попередніх робіт ми вже аналізували різні підходи та тлумачення терміну міжкультурної комунікації і дійшли висновку, що його слід розглядати як сукупність різноманітних форм відносин і спілкування між індивідами і групами, які належать до різних культур. Процес міжкультурної комунікації є специфічною формою діяльності, яка не обмежується лише знаннями з іноземних мов, а вимагає також знань з матеріальної і духовної культур інших народів, релігій, цінностей, етичних установок, світоглядних уявлень і т. ін., які в сукупності визначають модель поведінки партнерів у процесі комунікації. [1, с. 46].

Так, поміж іншого, було зазначено, що міжкультурна комунікація здійснюється, коли відправник та отримувач повідомлення належать до різних культур, коли учасники комунікативного процесу розуміють культурні відмінності один від одного. По суті міжкультурна комунікація — це завжди міжперсональна комунікація у спеціальному контексті, коли один із учасників виявляє культурні відмінності іншого [1, с. 43].

Міжкультурну комунікацію як науку було започатковано лише в середині ХХ століття у США. Її поява була зумовлена практичною необхідністю подолати труднощі у спілкуванні із представниками інших культур для більш вдалого ведення бізнесу між країнами.

Поняття «міжкультурної (кроскультурної, міжетнічної) комунікації» було введено до наукового обігу Г. Трейгером і Е. Холлом у праці «Культура і комунікація. Модель аналізу» ("Culture as Communication",

1954 р.). Вони визначили її як ідеальну мету, до якої повинна йти людина у своєму прагненні якомога краще та ефективніше адаптуватися до навколишнього середовища. Потім основні положення та ідеї міжкультурної комунікації були більш докладно розвинуті у відомій праці Е. Холла «Німа/Мовчазна мова» ("The Silent Language", 1959 р.). У своїй роботі автор дійшов висновків про необхідність навчання культури. Він вважав, що якщо культуру можна вивчати, то у такому випадку її можна і необхідно викладати. Тобто Е. Холл першим запропонував зробити проблему міжкультурної комунікації не тільки предметом наукових досліджень, але й самостійною навчальною дисципліною.

Найбільший вплив на закладення основ вивчення та висвітлення цієї проблеми здійснили праці таких зарубіжних лінгвістів, як Г. Трейгера, Е. Холла, Г. Хофштеда, Г. Хірша [4; 5]. Велике значення для сучасних досліджень міжкультурної комунікації мали теорія діалогу культур М. М. Бахтіна і теорія місцевих (локальних) культур Ю. М. Лотмана. У вітчизняній педагогіці проблема дослідження міжкультурної комунікації знаходиться на стадії формування. Серед небагаточисленних українських дослідників слід відзначити насамперед праці таких педагогів і філологів, як І. Бахова, М. Богатирьової, П. Донця, О. Зеліковської, Т. Колбіної.

Ця досить молода наука містить у собі величезний потенціал для покращення ефективності процесу навчання іноземним мовам. Розуміючи важливість усіх факторів міжкультурної комунікації, досвідчений викладач може не тільки навчити здобувача вищої освіти іноземній мові, але й допомогти йому інтегруватися в іншомовне середовище, подолати труднощі та культурні бар'єри на шляху інтеграції, зрозуміти особливості менталітету, культури, звичок носіїв цієї мови, тобто мінімізувати прояви так званого культурного шоку.

Ми завжди сприймаємо інші культури крізь призму своєї власної культури. Ось чому важливо враховувати цей факт і пояснити студентам певні механізми комунікації та сприйняття співрозмовника іншомовної культури. При цьому слід поговорити про поняття «культурного шоку», адже сприйняття іншого, відмінного від звичного нам, не завжди проходить як ми собі це уявляємо – природньо, зрозуміло та невимушено. У процесі встановлення міжкультурних стосунків можуть траплятися певні непорозуміння, а іноді й доходити до повного несприйняття і навіть

відштовхування. Урахування усіх цих факторів сприятиме ефективному міжкультурному діалогу.

Цей стислий нарис є схематичним, він не претендує на повноту висвітлення проблеми та потребує деталізації у наших наступних роботах, адже містить великий потенціал для дослідження. У своїй роботі ми лише намагалися підкреслити важливість вивчення питання міжкультурної комунікації у процесі навчання іноземним мовам за сучасних умов життя, до чого нас підштовхнув досвід раптового та вимушеного знаходження співвітчизників за кордоном, та хотіли звернути увагу на доцільність подібних досліджень.

Література

1. Кобринець О. С., Малець І. В. До проблеми вивчення міжкультурної комунікації у процесі навчання іноземної мови. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 24. Том 2. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2020. С. 42-48.

2. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация. М.: Слово, 2000. 260 с.

3. Чернова М. М. Основи розвитку й реалізації міжкультурної комунікації в навчанні студентів іноземним мовам. *Актуальні питання філології*. Випуск 1. К.: 2011. С. 120-125.

4. Hall E., Hall M. Hidden Differences. *Studies in International Communication*. How to communicate with Germans. Hamburg, 1983. 98 p.

5. Hirsh E. D. *Cultural Literacy*. N.-Y., 1987. 124 p.

УДК 811:378.147

Павлова Оксана Олександрівна

Національна академія Національної гвардії України, м. Харків

МЕТАПРЕДМЕТНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Одне з ключових питань у системі вищої професійної освіти – формування єдиного наукового світогляду у випускників вищих

СПИСОК УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. **Антонян Ірина Михайлівна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

2. **Величко Вікторія Андріївна**, викладач кафедри авіаційної іноземної мови, Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба Харків, Україна.

3. **Гаврилова Ірина Миколаївна**, старший викладач кафедри ділової іноземної мови та перекладу, Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут".

4. **Гончар Володимир Васильович**, начальник відділу євроатлантичної інтеграції, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

5. **Журба Валерія Олексіївна**, студент 2-го року навчання, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

6. **Кобринець Ольга Станіславівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

7. **Кумпан Світлана Михайлівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків.

8. **Івашкевич Леся Сергіївна**, кандидат філологічних наук доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови, Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського", Київ.

9. **Михайлюк Наталія Володимирівна**, старший викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

10. **Мудрик Олена Володимирівна**, старший викладач кафедри іноземних мов, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

11. **Одерій Дмитро Олексійович**, викладач служби мовної підготовки мовного відділу, Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ПРОГРАМА
МІЖВУЗІВСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ ЗАОЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МЕТОДИКА ТА СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Відповідальний за випуск: Володимир ЛЮТИЙ
Комп'ютерна верстка: Ілля ЯЦЕНКО

Адреса оргкомітету:
61001, м. Харків, майдан Захисників України, 3
Національна академія Національної гвардії України, мовний відділ
e-mail: m_center_nangu@ukr.net
тел: 068-991-79-70

Тези розповсюджуються в електронному вигляді
Тези доповідей відтворені з авторських оригіналів.
За достовірність представлених матеріалів, дотримання авторського права,
точність цитування, граматичні та стилістичні помилки відповідальність
несуть автори.